

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

23 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în următoarea componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Victor Burduh, Nicolae Craiu,

a judecat în ședință, fără participarea părților, recursul în anulare declarat de avocatul Grigoraș Ala în numele condamnatului, prin care solicită casarea sentinței „Curții Supreme a RMN” din 02 noiembrie 2018 și deciziei „Colegiului de Recurs al Judecătoriei Supreme a RMN” din 28 decembrie 2018, în cauza penală, în privința lui

Horjan Oleg XXX, născut la XXX, originar din XXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de recurs în anulare de la 04.02.2020 până la 23.06.2020.

Asupra recursului în anulare, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința „Curții Supreme a RMN” din 02 noiembrie 2018, Horjan Oleg a fost achitat de sub învinuirea adusă conform alin. (1) art. 315 Cod penal al RMN, privind episodul de aplicare a violenței împotriva lui Bichir P.

Horjan Oleg a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 315 alin. (1) Cod penal al RMN (pe episodul aplicării violenței în privința lui Osadcii V.) și art. 316 Cod penal al RMN, fiind condamnat:

- în baza art. 315 alin. (1) Cod penal al RMN, i s-a stabilit pedeapsa cu închisoare de 4 ani și 6 luni, cu executare acesteia în colonia cu regim comun;

- în baza art. 316 Cod penal al RMN, pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 350 salarii minime.

În baza art. 67 alin. (2) Cod penal al RMN, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul total al pedepselor, s-a stabilit inculpatului *Horjan Oleg*, pedeapsa definitivă de 4 ani și 6 luni închisoare, cu executare acesteia în colonia cu regim comun, cu amendă în mărime de 350 salarii minime.

Pedeapsa în formă de amendă a fost dispusă de a fi executată de sine stătător.

2. Prin decizia „Colegiului de Recurs al Judecătoriei Supreme a RMN” din 28 decembrie 2018 a fost menținută sentința „Judecătoriei Supreme a RMN ” din 02 noiembrie 2018, iar recursurile lui *Horjan Oleg* și ale avocatului Grigoraș Ala, au fost respinse.

3. Hotărârile nominalizate sunt atacate cu recurs în anulare de către avocatul Grigoraș Ala în numele lui *Horjan Oleg*, prin care se solicită casarea și recunoașterea ca fiind emise contrar legislației Republicii Moldova sentința „Curții Supreme a RMN” din 02 noiembrie 2018 și decizia „Colegiului de Recurs al Judecătoriei Supreme a RMN” din 28 decembrie 2018.

În argumentarea celor solicitate, recurentul menționează că, la caz, sunt prezente temeiurile prin care se impune soluția recunoașterii „actelor judiciare” privind condamnarea și arestarea lui *Horjan Oleg*, ca fiind ilegale, revendicând faptul că ultimul a fost condamnat de către o „instanță de judecată” din „autoproclamata R.M.N.”, care nu întrunește elementele prevăzute de legislația Republicii Moldova și

care nu era competentă în sensul articolului 6 al Convenției Europene să judece cauza dată.

De asemenea, se susține că această condamnare ilegală a lui Horjan Oleg, a dus la încălcarea unui proces echitabil în sensul art. 6 al Convenției Europene în privința sa și la privarea lui de libertate în lipsa unor probe verosimile care ar proba vinovăția de cele imputate.

Titularul dreptului de recurs mai susține că lui Horjan Oleg i-a fost abuziv încălcat dreptul la libertate prin: aplicarea măsurii preventive și privarea de libertate în rezultatul condamnării pronunțate de către un „tribunal” lipsit de „competență” în sensul Articolului 5 § 1 lit. (a) al Convenției. Totodată, recurentul susține și faptul că având în vedere circumstanțele cauzei, detenția lui Horjan Oleg nu s-a bazat pe niciun temei legal adecvat prevăzut de Articolului 5 §1 lit. c) al Convenției, or acesta a fost privat de libertatea în temeiul unor „legi” locale recunoscute doar în „RMN”, care contravin legislației RM și care nu corespund cerinței de „legalitate” prevăzute de standardele europene.

Urmare a celor expuse, recurentul susține că Horjan Oleg nu a fost condamnat de către „un tribunal” în sensul Convenției și că „sentința”, pronunțată de către un corp judecătoresc ca „instanța judecătorească a RMN”, după o procedură ca cea în cazul ultimului, nu poate fi considerată drept detenție în conformitate cu „procedurile legale” și cu respectarea garanțiilor prevăzute de articolul 5 al Convenției, fapte ce constituie vicii fundamentale ce au provocat o eroare de drept și care a dus la detenția ilegală a persoanelor și lipsirea de proprietatea privată a acestora.

În drept, avocatul își întemeiază recursul declarat pe prevederile art. 7, 8, 9, 10, 11, 19, 25, 29, 39, 251, 431, 432, 453 alin. (1) și (2), 454, 455 Cod de procedură penală, art. 114 și 115 din Constituție, art. 15 din Legea cu privire la organizarea judecătorească, art. 5, 6 și 13 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

4. Judecând recursul în anulare declarat, în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit conchide asupra admiterii acestuia, relevând următoarele argumente în susținerea acestei statuări.

Așadar, pornind de la prevederile art. 1 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, amintim că Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

Totodată, potrivit art. 3 alin. (1) și (2) al Legii Supreme se stipulează că, teritoriul Republicii Moldova este inalienabil, iar frontierele țării sunt consfințite prin lege organică, respectându-se principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

La 02 septembrie 1990, așa numită „Republică Moldovenească Nisteană-R.M.N.” și-a declarat independența față de Republica Moldova, iar ulterior, și-a creat o structură proprie de stat cu atribute proprii (miliție, procuratură, instanțe judecătorești), care pînă în prezent activează în baza unei legi contrare legislației Republicii Moldova și standardelor internaționale.

Aceste unități para statale (miliție, procuratură, instanțele judecătorești) nu au fost și nu sunt supuse controlului din partea autorităților constituționale ale Republicii Moldova și monitorizării din partea instituțiilor internaționale.

Prin Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997, a fost ratificată Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și protocoalele adiționale la această Convenție, unde în art. 1 pct. 1) din hotărîre, se specifică că, „Republica Moldova declară că nu va putea

asigura respectarea dispozițiilor Convenției în ce privește omisiunile și actele comise de organele autoproclematei republici nistrene pe teritoriul controlat efectiv de ele, pînă la soluționarea definitivă a diferendului din această zonă”.

Prin dispoziția art. 1 al Convenției se statuează faptul că statele părți, trebuie să răspundă de orice încălcare a drepturilor și libertăților protejate de Convenție, comise asupra indivizilor aflați sub „jurisdicția” lor.

Exercitarea jurisdicției este o condiție necesară pentru ca un stat contractant să fie considerat responsabil de actele sau omisiunile care i se impută și care dau loc unei plîngerii de încălcare a drepturilor și libertăților anunțate în Convenție.

Expresia „relevînd din jurisdicția lor” din art. 1 al Convenției, din punct de vedere al dreptului internațional public trebuie să fie înțeleasă, ca semnificînd faptul că competența jurisdicțională a unui stat este în primul rînd teritorială, dar de asemenea, în acest sens se presupune, că aceasta se exercită în mod normal pe întreg teritoriul statului. Această presupunere poate fi limitată în circumstanțe excepționale în special, atunci cînd un stat este împiedicat de a-și exercita autoritatea pe o parte a teritoriului său, ceea ce ar putea fi rezultatul unei ocupații militare, prin forțele armate ale unui alt stat care controlează efectiv acest teritoriu. (cauza *Loizidou vs. Turcia*).

Față de cele ce preced, se mai remarcă că, în cauza *Ilașcu și alții vs. Moldova și Rusia* (Hotărîrea CtEDO din 08 iulie 2004) privitor la cele declarate de către Guvern, precum că Republica Moldova nu deține controlul asupra unei părți din teritoriul său național, anume regiunea transnistreană, Curtea Europeană a reamintit că „declarația” consemnată de Moldova în instrumentul său de ratificare a Convenției la subiectul lipsei de control a autorităților legitime moldovenești asupra teritoriului transnistrean nu constituie o rezervă validă în sensul art. 57 al Convenției.

Prin urmare, în același context Curtea Europeană a reiterat că: „totuși chiar în absența controlului efectiv asupra teritoriilor transnistrene, Republica Moldova are obligația pozitivă prevăzută în art. 1 al Convenției de a lua măsuri care sunt în puterea sa și în conformitate cu dreptul internațional – fie de ordin economic, diplomatic sau juridic sau de altă natură – în scopul de a asigura reclamanților respectul drepturilor garantate de Convenție”.

Instanța europeană consideră că atunci cînd un stat controlant este împiedicat de a-și exercita autoritatea asupra întregului său teritoriu, printr-o situație de facto constrîngătoare, cum ar fi stabilirea unui regim separatist însoțit sau nu de ocuparea militară a teritoriului de către un alt stat, acest stat nu încetează să-și exercite jurisdicția în sensul art. 1 al Convenției asupra acelei părți a teritoriului care este temporar supusă unei autorități locale susținute de forțele rebele sau de un alt stat.

Potrivit art. 114 și 115 din Constituția Republicii Moldova, art. 1 a Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr. 789 din 26 martie 1996, art. 1 al Legii cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995: „Justiția în Republica Moldova se desfășoară în numele legii numai de instanțele judecătorești - prin Curtea Supremă de Justiție și prin alte instanțe judecătorești în conformitate cu Constituția”.

Astfel, puterea judecătorească, potrivit legislației citate, se exercită numai prin instanța judecătorească în persoana judecătorului, investită constituțional cu atribuții de desfășurare a justiției, pe care le execută în baza legii.

Conform art. 6 al Convenției Europene, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită prin lege, care va hotărî fie asupra

încălării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

La caz, Colegiul penal lărgit reține că, Horjan Oleg a fost condamnat de „instanțele de judecată” din „autoproclamata R.M.N.”, care nu au fost constituite conform legii și care, în mod ilegal și-au asumat atribuții de înfăptuire a justiției în regiunea transnistreană, în consecință Horjan Oleg fiind privat de dreptul la un proces echitabil prevăzut de lege.

În continuare, Colegiul penal lărgit relevă că în conformitate cu art. 25 alin. (6) Cod de procedură penală, sentințele și alte hotărâri judecătorești ale instanțelor nelegitime nu au putere juridică și nu pot fi executate.

Potrivit art. 251 alin. (1) Cod de procedură penală, se specifică că încălcarea prevederilor legale, care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decât prin anularea aceluiași act. Totodată, alineatul (2) al aceluiași articol, prevede că încălcarea prevederilor legale la compunerea instanței, atrage nulitatea absolută a actului procedural.

Având în vedere cele expuse supra, Colegiul penal lărgit conchide că copiile materialelor cauzei deferite spre examinare urmează a fi expediate Procuraturii Generale a Republicii Moldova pentru a fi întreprinse toate măsurile legale întru verificarea în ordinea prevăzută de legislația în vigoare, a alegațiilor invocate de recurent în cererea de recurs.

5. În conformitate cu prevederile art. 456 alin. (1), 457, 251 Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

d e c i d e:

Admite recursul în anulare declarat de avocatul Grigoraș Ala în numele condamnatului, declară sentința „Curtii Supreme a RMN” din 02 noiembrie 2018 și decizia „Colegiului de Recurs al Judecătoriei Supreme a RMN” din 28 decembrie 2018, în cauza penală în privința lui Horjan Oleg XXX, lovite de nulitate absolută, ca hotărâri adoptate de organe neconstituționale.

Copia materialelor se expediază Procuraturii Generale a Republicii Moldova pentru a întreprinde în cauză toate măsurile prevăzute de legislația Republicii Moldova.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la **23 iulie 2020**.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan

Victor Burduh

Nicolae Craiu